

КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ МУЗИЧНОГО ВИКОНАВСТВА

Основи музичної інтерпретації

Освітній ступінь	«Бакалавр»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво» Бандура, Домра, Балалайка, Гітара, Цимбали, Фортепіано, Орган

Курс	4
Семестр	7,8

Статус	Обов'язкова
--------	-------------

ECTS	5
Годин	150
Лекції	34
Семінари	34
Самостійна робота	82

Форма контролю	Залік
----------------	-------

Інформація про викладача

ПІБ	Артеменко Віолетта Миколаївна, кандидатка мистецтвознавства, старша викладач кафедри теорії та історії музичного виконавства Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
Профіль викладача	https://scholar.google.com/citations?view_op=list_works&hl=ru&user=Dte7JPwAAAAAJ https://orcid.org/0000-0002-3738-4744
e-mail	artvioletta7@gmail.com

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет «Основи музичної інтерпретації» є підсумковою ланкою у бакалаврському циклі навчальних музично-теоретичних дисциплін. Він читається для студентів виконавських факультетів НМАУ ім. П. І. Чайковського. Програму курсу укладено відповідно до завдань, які висуваються сучасним етапом розвитку вищої мистецької освіти в Україні.

Мета курсу – озброєння інтерпретатора ефективними засобами розуміння музичного твору та його інтерпретації.

Основні **завдання** курсу «Основи музичної інтерпретації»:

- Вміти використовувати у власній роботі творчий досвід музично-аналітичних та музично-виконавських версій того самого музичного твору.

- Оволодіти практичними навичками розуміння музичного твору.
- Як підставу для інтерпретації музичного твору вміти оперувати такими параметрами його художньої цілісності як: композиційно-драматургічна організація, музична архітектоніка, музичний темпоритм, тематична організація, фактура тощо.
- Вміти використовувати класифікацію різновидів музичної інтерпретації як основу для творчої роботи з музичним твором.
- Вміти використовувати в інтерпретації феномени композиторського та музично-виконавського задуму музичного твору.
- Оволодіти навичками реконструкції жанрового підтексту.
- Розширити уявлення про можливості використання у практичній діяльності виконавця феномену музичної інтонації.
- Удосконалити та практично використовувати методику формування власної музично-інтерпретаційної версії музичного твору.

Студент, вивчаючи курс, має **знати**:

- Основні поняття, пов'язані із музичною інтерпретацією.
- Методику створення власних виконавських версій музичних творів;
- Різні виконавські трактування творів, у т.ч. у вигляді порівняльного аналізу.

Відповідно до навчального плану, предмет ««Основи музичної інтерпретації» вивчається студентами виконавських факультетів протягом четвертого року навчання.

У підготовці програми було використано:

- Концепцію музичної інтерпретації доктора мистецтвознавства, професора В. Г. Москаленка.
- Відповідну фахову літературу;

Виклад теоретичного матеріалу супроводжується показом аудіо- та відеоілюстрацій різноманітних форм інтерпретації музичного твору. Особлива увага приділяється демонстрації інтерпретацій музичного твору видатними музикантами-виконавцями, виконавськими колективами, диригентами та режисерами. Використовується демонстрація виконання музичного твору або його фрагментів студентами.

Зміст семінарських занять та самостійних творчих завдань варіюється відповідно до особливостей сучасного розвитку музично-виконавського мистецтва. Враховується специфіка групи, інтереси та реальні можливості студентів у проведенні самостійної роботи над певними темами.

Для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, Viber, Zoom.

ПЕРЕЛІК ТЕМ

1. Музична інтерпретація: сутність поняття, види інтерпретування.
2. Прийоми й види інтерпретування. Класифікація.
3. Виконавець та еволюція його функцій.
4. Інтонація та інтонаційність.
5. Смысло-утворюючий потенціал тексту музичного твору.
Семінар. «Інтерпретація та інтонація в світлі роботи з текстом музичного твору».
6. Комунікативна система жанру. Роль соносфери. Реконструкція жанрової генетики музичного твору.
7. Соносфера як явище та її віддзеркалення у жанрах доби бароко, класицизму та романтизму.
Семінар. «Інтерпретація та інтонація в світлі історичної соносфери».
8. Стиль музичної творчості.

- Семінар. «Різновиди виконавського стилю».
9. «Пізній стиль» як окремий феномен композиторської та виконавської творчості.
 10. «Автентичний стиль» («Історично поінформоване виконавство»).
- Семінар «Історично усвідомлене виконавство».
11. Задум музичного твору: простір між композитором та виконавцем.
- Семінар. «Засоби виконавського стилю. Реконструкція задуму музичного твору».
12. Виконавський темпоритм та архітектоніка музичного твору.
- Семінар. «Виконавський темпоритм та архітектоніка музичного твору».
13. Музична драматургія та її втілення засобами виконавського стилю.
- Семінар. «Музична драматургія та її втілення засобами виконавського стилю».
14. Музична фактура та «звуковий образ інструменту».
- Семінар «Музична фактура та «звуковий образ інструменту».
15. Інтерпретація та види комунікації в музичних ансамблях (на прикладі дуетів).
- Семінар «Інтерпретація та види комунікації в музичних ансамблях (на прикладі дуетів)».
16. Інтерпретація музики зі словом.
 17. Світ сучасного інтерпретування: засоби та можливості.
- Семінар. «Світ сучасного інтерпретування: засоби і можливості».

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Лекції, семінарські заняття, доповіді з презентацією, письмові роботи.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу MOODLE.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Загальний підсумковий контроль полягає у підведенні підсумків виконання усіх завдань, що виконувалися протягом семестру, усуненням прогалин у засвоєнні окремих питань курсу та вирішенню питання про готовність кожного студента до заліку чи іспиту.

Проміжне модульне оцінювання проводиться наприкінці 7 семестру у вигляді тестового опитування, а також написання письмової модульної контрольної роботи №1.

Підсумкове оцінювання результатів навчальної діяльності студентів у 8 семестрі проводиться на заліку з оцінкою у вигляді тестового письмового опитування і письмової контрольної роботи №2.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Відвідування лекцій	10
2.	Доповідь на семінарі	15
3.	Тестові опитування (2)	11+12
4.	Контрольні роботи (2)	15+20
5.	Експрес-контрольні (4+5+8)	17
	Всього	100

Критерії оцінювання

На оцінку «Відмінно» А (90-100 балів) студент:

- повно і глибоко розкриває зміст теоретичного матеріалу відповідно до поставленого завдання;
- усвідомлює зміст музикознавчих понять і вільно володіє спеціальною (професійною) термінологією;
- грамотно ілюструє твердження відповідними прикладами, власними спостереженнями;
- для виконання практичного завдання правильно застосовує отримані теоретичні знання з курсу;
- вміє гнучко та точно вирішувати поставлені завдання, у т.ч. з визначення основних методів наукової роботи, з опису джерел;
- демонструє високий рівень знань;
- послідовно, повно і логічно викладає теоретичний матеріал;
- оволодів первинними навиками дослідної роботи (збирати дані, аналізувати, творчо осмислювати, формулювати висновки);
- усвідомлює зміст музикознавчих понять і вільно володіє музикознавчою термінологією;
- грамотно ілюструє твердження відповідними прикладами, своїми спостереженнями;
- дає свої пропозиції і рекомендації з теми дослідження;
- виконав роботу грамотно, літературною мовою;
- уміє обґрунтовано, комплексно вирішувати завдання;
- оформив роботу відповідно до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін;
- послідовно, повно і логічно викладає матеріал;
- на захисті продемонстрував глибокі знання з теми дослідження, упевнено відповів на запитання.

На оцінку «Добре» – В (82-89) студент:

- досить повно розкриває зміст теоретичного матеріалу відповідно до поставленого завдання;
- розуміє зміст вивчених понять, переважно точно їх використовує;
- теоретичні твердження правильно ілюструє прикладами, результатами власних спостережень;
- загалом правильно виконує поставлені завдання, але допускає дві-три неточності;
- вміє обґрунтувати власну думку;
- демонструє добрий рівень знань теоретичного матеріалу;
- не припускається грубих помилок у викладенні теоретичних положень;
- оформив роботу відповідно до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін;
- не припускається грубих помилок у викладенні матеріалу;
- на захисті демонструє добрі знання з теми дослідження, загалом правильно відповідає на запитання.

На оцінку «Добре» – С (74-81) студент:

- розкриває основний зміст теоретичного матеріалу відповідно до завдання;
- розуміє зміст вивчених понять, проте не завжди точно їх використовує;
- загалом правильно виконує поставлені завдання, але допускає чотири-п'ять неточностей;
- уміє обґрунтувати більшість власних думок.

На оцінку «Задовільно» – D (64-73) студент:

- не завжди точно розкриває зміст теоретичного матеріалу;
- розуміє загальне значення спеціальних термінів, але допускає помилки у їх вживанні;
- не завжди повно і правильно відповідає на поставлені питання;
- демонструє задовільний рівень знань;
- не завжди теоретичні положення ілюструє прикладами, а у процесі вирішення практичних завдань не повною мірою використовує теоретичні знання;
- допускає суттєві помилки у вирішенні поставлених завдань;
- викладаючи матеріал, не завжди дотримується вимог повноти, системності, логічності;

На оцінку «Задовільно» – E (60-63) студент:

- не завжди повно і правильно відповідає на поставлені питання;
- вирішує поставлені завдання фрагментарно;
- демонструє задовільний рівень знань;
- допускає досить численні суттєві помилки у вирішенні поставлених завдань;
- виклад матеріалу не відповідає вимогам повноти, системності, логічності.
- припускається численних граматичних та стилістичних помилок;
- припускається помилок в оформленні роботи та її науково-довідкового апарату;
- викладаючи матеріал, часто дотримується вимог повноти, системності, логічності;
- на захисті демонструє задовільні знання з теми дослідження, але не може впевнено й чітко відповісти на запитання.

На оцінку «незадовільно» – FX (35-59) студент:

- не розкриває зміст теоретичного матеріалу, допускає грубі помилки у його тлумаченні;
- не використовує теоретичні знання для вирішення практичних проблем;
- неспроможний пояснити, обґрунтувати власну думку, допускає грубі помилки у викладенні матеріалу;
- демонструє незадовільний рівень знань;

На оцінку «незадовільно» – F (1-34) студент:

- не володіє спеціальною термінологією;
- не може впоратися з поставленим практичним завданням;
- демонструє незадовільний рівень знань, що межує з їх відсутністю;
- не розуміє сенсу запитань та поставлених завдань

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

ПОЗААУДИТОРНІ ЗАНЯТТЯ

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається самостійна робота над відповідним щодо змісту курсу музично-виконавським матеріалом .

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Арнонкур Н. Музика як мова звуків. Суми, 2002. 184 с.
2. Варданян О.І. Реалізація комунікативного аспекту віртуозності у виконавській інтерпретації // Культура України: Збірка праць. Вип.43. Харків: ХДАК, 2013. С. 274–281.
3. Водолєєва Н. Про деякі закономірності виконавської організації музичної архітектури // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Вип. 37. Київ, 2004. С. 198–205.
4. Дьячкова Е. Інтерпретація творів композиторів нововіденської школи у сучасному виконавстві 1960–1980-х років // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Вип.68. Київ, 2007. С.162–170.
5. Єргієв І. Режисерські інтенції виконавської інтерпретації сучасної інструментальної музики // Міжнародний вісник: Культурологія, Філологія, Музикознавство: Київ: Міленіум, 2015. Вип. II (5), 2015. С.145–150.
6. Карась С. До питання інтерпретації барокової музики (спроба порівняльного аналізу) // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського Вип. 40. Київ, 2004. С.74–81
7. Касьяненко Л. Форма й драматургія музичного твору (до питання про інтерпретацію Тридцятьої сонати Бетховена) // Київська держконсерваторія, Київ, 1989. С.155–167.
8. Катрич О.Т. Стиль музиканта-виконавця (теоретичні та естетичні аспекти). Дослідження : [наукове видання] / Ольга Катрич. – К. – Дрогобич : б/в, 2000.
9. Катрич О.Т. Інтерпретаційні механізми виконавського мистецтва та музичний стиль // Наукова збірка ЛНМА ім. Лисенка: Вип.27. Львів: СПОЛОМ. 2012. С.94–101.
10. Катрич О.Т. Музично-виконавський стиль в аспекті гносеології : зб. Праць / Волинський нац.університет – НМАУ. Луцьк, 2012. Вип.9. С.243–251.
11. Катрич О.Т. Музично-виконавській архетип як стильове підґрунтя явищ музично-виконавської творчості // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського Вип. 37. Київ, 2004. С. 177–183.
12. Катрич О.Т. Національно-стильовий фактор та сучасне музично-виконавське мистецтво: традиції, перспективи розвитку // Українське музикознавство. Вип. 33. Київ, 2004.С.227–232.
13. Коханик І. «Стильова гра» у проєкціях сучасної композиторської творчості та музичного виконавства // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Вип.47. Кн. 11. Київ, 2005. С.137–146.
14. Маркова О. Неосимволізм музики ХХІ ст. та виконавське музикознавство // Науковий вісник НМАУ, 2016. Вип. 22. С.251-262.
15. Малишева Г. До проблеми інтерпретації вокальної музики // Проблеми взаємодії мистецтв, педагогіки та теорії і практики. – Зб. наукових праць. Вип.3., Харків, 1999. – С.32-36.
16. Москаленко В. Лекції з музичної інтерпретації. URL: <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/V.-Moskalenko-Lektsiyi-z-muzichnoyi-interpretatsiyi-Navchalnij-posibnik.pdf>
17. Москаленко В. Формула художнього цілого як механізм музичної інтерпретації // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2011, Вип. 95. С. 19–25.
18. Мостова Ю. Театралізація музичного твору як аспект виконавської інтерпретації // Теоретичні та практичні питання культурології / Запоріжжя, 2000. Вип.3. С. 176–183.

19. Ніколаєвська Ю. Homo interpretatores в музичній культурі XX століття: теоретичний аспект // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. Вип. 40, Харків, 2014. С. 601–613.
20. Польська І. І. Камерний ансамбль: історія, теорія, естетика : монографія. Харків : ХГАК, 2001. 396 с.
21. Савицька Н. Хронос композиторської життєтворчості: Монографія / Львівська національна музична академія ім. Лисенка. Львів: СПОЛОМ, 2008. 320 с.
22. Саврук С. Театральність і театралізація у музичному виконавстві // Наукова збірка ЛНМА. Львів, 2014, вип.32. С. 120–134.
23. Самітов В. Автентика як генезис ментального мислення музиканта-виконавця // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: зб. наукових праць. Київ: Міленіум, 2008. Вип. XX. С.110–115
24. Северинова М. Засоби музичної інтерпретації у контексті нових парадигм // Україна на порозі третього тисячоліття: духовність і художньо-естетична культура. Т. 14. Київ; 1998. С. 433–438.
25. Сідоренко О. Ю. Взаємодія виконавців-віртуозів у камерному жанрі (на прикладі дуету В. Горовиць – Н. Мільштейн) // Проблеми взаємодії мистецтва, теорії і практики освіти / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2015. Вип. 42. С. 407–416.
26. Сикорська Н. Основні аспекти виконавського стилю барокко: досвід узагальнення з позицій сучасної науки і практики // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2014, Вип. 109. Кн. № 6. С.115–134.
27. Сумарокова В. Виконавська традиція як частина художньої інтерпретації музичного твору // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : Музичне виконавство. Київ, 1999. Вип. 3. С. 117–126.
28. Сухленко І. О генеалогії виконавського стилю // Мистецтво: «від існуючого до виникаючого». Харків, 2007. С. 362–373.
29. Сухленко І. Фактура у виконавському рішенні // Науковий вісник НМАУ, Вип. 108, Київ, 2013. С. 65–72.
30. Сюта Б. Статус і види цитати в музичному тексті // Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. 2022. Вип.5(2). С. 141–152.
31. Тукова І.Г. Про смислоутворюючу роль музичного жанру // Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки: Мистецькі обрії. 2009. Вип. 2. С. 213–218.
32. Тукова І.Г. Теорія жанру й музична практика XX- початку XXI сторічч // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2009. Вип. 81. С. 20–26.
33. Цурканенко І. Гендерна семантика в дослідженнях виконавського процесу // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: 36 наукових праць. Харків, 2010. Вип. 29. С.424–433.
34. Шабалтіна С. М. Виконавська традиція й індивідуальна інтерпретація: до проблеми цілісного сприйняття музичного тексту твору // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2005. Вип. 48. С. 221–224.
35. Шабалтіна С.М. Деякі проблеми інтерпретації французької клавесинної музики // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2003. Вип. 24. С. 145–150.
36. Шатова І. Категорія “виконавський стиль” в теорії хорового мистецтва // Музичне мистецтво і культура: Науковий Вісник / Одеська державна музична академія. Вип. 6., Кн. 1. Одеса, 2005. С. 315–327.
37. Яницький І. Інтерпретація клавесинної барокової музики в контексті спорідненості із звучанням бандури // Музичне мистецтво і культура: Науковий Вісник. – Одеська державна музична академія. Вип. 6., Кн. 1. Одеса, 2005. С. 327–340.

38. Martienssen C. A. Die individuelle Klaviertechnik auf der Grundlage des schöpferischen Klangwillens. Verlag Breitkopf & Härtel, Leipzig., 1930. 251 p.
39. Harnoncourt N. The Musical Dialogue: Thoughts on Monteverdi, Bach and Mozart. Cleckheaton: Amadeus Press, 1989. 220 p.
40. Lebrecht N. The Maestro Myth: Great Conductors in Pursuit of Power/ London., 1991. 459 p.